

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก และเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของบุคคลและสังคม ดังนั้นการให้การศึกษาแก่คนทุกเพศ ทุกวัย จึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญมั่นคงต่อบุคคลและประเทศชาติ ดังที่ วิจิตร ศรีสะอ้าน กล่าวไว้ว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ต่างก็เน้นถึงความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่เป็นจักรกลสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) เพื่อให้ได้มาซึ่งกำลังคน (Manpower)"^๑

วิชาพลศึกษา เป็นสาขาวิชาการหนึ่งซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญมากแก่คนทุกชั้นทุกเพศ และทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน เพราะวิชาพลศึกษามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคคล เพื่อให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี สามารถปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่งดงาม เพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข แต่คนทั่วไปมักจะไม่ค่อยมีความเข้าใจในความหมายของวิชาพลศึกษาอย่างถูกต้องนัก บางคนเข้าใจว่า วิชาพลศึกษานั้นเป็นเพียงการเล่นกีฬา หรือบางคนเข้าใจว่าเป็นเพียงการเพาะกายเท่านั้น แต่การพลศึกษาในแง่ของการศึกษานั้นมีความหมายดังนี้ พลศึกษา หมายถึง "โครงการเรียนการสอนและการเข้าร่วมในกิจกรรมประเภทต้องใช้กล้ามเนื้อ ใหญ่ ๆ ทั้งหลาย ซึ่งจัดไว้เพื่อจะส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย ทักษะการเคลื่อนไหวทางกลไก ทักษะคิดต่าง ๆ และนิสัยแห่งความประพฤติอันดีงามที่พึงประสงค์ทั้งหลาย"^๒ ดังนั้น พลศึกษา จึงหมายถึง กระบวนการทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ก่อปรด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้าง และธำรงไว้ซึ่งสมรรถภาพทางกายของบุคคล ด้วยการใช้อุปกรณ์ทางกายเป็นสื่อเพื่อเพิ่มพูน

^๑ วิจิตร ศรีสะอ้าน, "สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย" วารสารศูนย์ศึกษา ๑๖ (พฤษภาคม ๒๕๑๒): ๘.

^๒ Good, Carter V. Dictionary of Education (New York: Mc Graw-Hill Book Company), 1957.

ชีวิตของบุคคลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นักการศึกษาหลายคนได้ให้คำนิยามพลศึกษาไว้ดังนี้

วรงค์ดี เพียรชอบ กล่าวว่า "วิชาพลศึกษา คือ การศึกษาแขนงหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ก็ตรงที่วิธีการและสื่อที่นำมาใช้ คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ"^๑

กอง วิสุทธารมณ์ กล่าวว่า "การพลศึกษา คือ การฝึกฝนร่างกายให้มีสมรรถภาพดีขึ้น โดยใช้กิจกรรมบางอย่างเป็นเครื่องประกอบการพลศึกษาส่งเสริมให้ร่างกายเจริญงอกงาม เติบโตแข็งแรง ว่องไว ส่งเสริมอบรมจิตใจให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยหนักแน่นอดทน รับผิดชอบ มีจิตใจสุข สร้างสรรค์สามัคคี"^๒

กู๊ด (Good) ซึ่งเป็นนักการศึกษาสำคัญคนหนึ่ง ได้ให้นิยามคำว่า พลศึกษา ไว้ว่า "พลศึกษา คือ โครงการที่จัดขึ้นเพื่อการสอน และการมีส่วนร่วมโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ๆ มุ่งหวังที่จะพัฒนาทางทักษะกลไก หัดศนคติและสุขนิสัย"^๓

บุคควอลเทอร์ และ สแวก (Bookwalter and Zwang) ได้ให้คำนิยามของคำว่า พลศึกษา ไว้ว่า "พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายสอดคล้อง

^๑วรงค์ดี เพียรชอบ, "ความหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา"

วารสารพลศึกษา, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๑ (มิถุนายน ๒๕๑๒): ๑๐.

^๒กอง วิสุทธารมณ์, "การพลศึกษากับการพัฒนาประเทศ" เอกสารคำบรรยาย ณ ห้องประชุมกรมศาสนา, ๒๔ (มกราคม ๒๕๑๓): ๑. (อัครสวีนเภา)

^๓Carter V. Good, Dictionary of Education, 2d ed. (New York: Mc Graw-Hill Company, Inc., 1959), P. 398.

กับความมุ่งหมายทางการศึกษา พลศึกษามีได้เน้นความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง แต่มีความมุ่งหมายโดยทั่ว ๆ ไป เช่นเดียวกับการเรียนวิชาอื่น ๆ"^๑

ปัจจุบันนี้หลักสูตรของสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษามากขึ้น เพราะวิชาพลศึกษา มีบทบาทต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศอย่างมากนั่นเอง หลักประกันสำคัญอย่างหนึ่งของกำลังคนได้แก่ สุขภาพ อนามัย ประเทศชาติจะมั่นคงมีการพัฒนา มีผลผลิตได้อย่างเต็มที่นั้นก็ต่อเมื่อพลเมืองของประเทศมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ และการมีสุขภาพอนามัยของเยาวชนและประชาชนจะสมบูรณ์แข็งแรงได้นั้น ทางหนึ่งจะได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพลศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าวิชาพลศึกษา มีบทบาทสำคัญมากในการที่จะช่วยพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม^๒ ซึ่งพัฒนาการด้านร่างกายจะช่วยทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงสมกับวัย และเพศ มีความว่องไวกระฉับกระเฉง และทรหดทรนติ พัฒนาการด้านจิตใจจะช่วยให้เป็นผู้มีความอดทน โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และรู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย พัฒนาการด้านอารมณ์ช่วยทำให้เป็นผู้ที่มีความสุขุม เยือกเย็น และหนักแน่น และพัฒนาการด้านสังคมช่วยทำให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย เคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคมได้ดี^๓

นอกจากนี้รัฐบาลได้แถลง นโยบายการศึกษาของชาติตามแผนการศึกษาชาติฉบับพุทธศักราช ๒๕๒๐ (ฉบับที่ ๕) ว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และ

^๑Karl W. Bookwalter and Harold J. Vander Zwaag, Foundations and Principles of Physical Education, London.: W.B. Saunders Co., 1969.

^๒วิสิฐ เชมะภาตะพันธ์, "ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนพาณิชย์การในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๑.

^๓ชาญชัย เรืองขจร, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสมรรถภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พลศึกษาในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๕.

พึงจัดให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย.เพื่อเสริมสร้าง และทำให้เกิดสำนึกในคุณค่าของการกีฬา
 สุขภาพอนามัยและกิจกรรมการพักผ่อน"^๑ จึงทำให้มีการบรรจุวิชาพลศึกษาเข้าไว้ในหลักสูตร
 ทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งวิชาการและแหล่งผลิตบุคลากรระดับ
 สูงของชาติ เกือบทุกสถาบันได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปขึ้น เช่น
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น ซึ่ง จรินทร์ ธาณรัตน์ ได้รายงาน
 งานสรุปผลของการประชุม เรื่อง "การบริหารการพลศึกษาและการกีฬาในมหาวิทยาลัย" ไว้
 ดังนี้

- ข้อ ๑ มหาวิทยาลัยต้องถือเป็นหน้าที่ และเป็นความรับผิดชอบสำหรับการให้
 การพลศึกษาแก่นักศึกษา ในมหาวิทยาลัยทุกสาขา เพราะจะได้
 เป็นพื้นฐานของการใช้เวลาว่างทางกีฬาให้เกิดประโยชน์ในระหว่างการศึกษา
 และเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว
- ข้อ ๒ มหาวิทยาลัยพึงส่งเสริมให้นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย ได้ออก
 กำลังกายโดยการเข้าร่วมในกิจกรรมการกีฬา และพลศึกษา เพื่อส่งเสริม
 สุขภาพอนามัยและส่งเสริมสมรรถภาพทางกายของบรรดานักศึกษา,
 ซึ่งมหาวิทยาลัยพึงตระหนักว่า ทั้ง ๒ ประการนี้จะนำไปสู่ความสัมฤทธิ์
 ผลทางการเรียนด้านวิชาการด้วย
- ข้อ ๓ มหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีการกีฬาเพื่อสุขภาพแก่นักศึกษาทุกคนในมหา-
 วิทยาลัยเป็นอันดับแรก ซึ่งต้องเน้นถึงทางทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป ส่วน
 กีฬาเพื่อการแข่งขันชิงความชนะเลิศนั้น จัดให้เป็นอันดับรองลงมา

^๑ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช

- ข้อ ๔ ผู้บริหารและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยทุกคน ขอให้ตระหนักถึงคุณค่าของ
การกีฬาที่มีผลต่อบุคลิกภาพ และคุณธรรมของนิสิตนักศึกษา เช่นเดียวกับ
กับการให้โอกาสทางด้านวิชาการ ซึ่งทำให้เขาได้เป็นคนโดยสมบูรณ์ใน
สังคมมนุษย์ปัจจุบัน
- ข้อ ๕ มหาวิทยาลัยพึงจัดสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกทางกีฬาให้แก่
นิสิตนักศึกษา ให้พอเพียง อาทิเช่น โรงยิมเนเซียม โรงกีฬาในร่ม
(สันตนาการ) สระว่ายน้ำ และสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ
- ข้อ ๖ รัฐบาลทุกประเทศควรวางนโยบายให้การศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งด้านวิชาการ
การพลศึกษา และกีฬาควบคู่กันไป ควรจัดสรรเงินงบประมาณในการก่อสร้าง
สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกทางกีฬาแก่มหาวิทยาลัยตาม
ความจำเป็น เพื่อเป็นการส่งเสริมการกีฬาในมหาวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพ
- ข้อ ๗ ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยภายในประเทศและควรแลกเปลี่ยน
กับประเทศอื่น ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการกีฬาระดับมหาวิทยาลัย^๑

นอกจากนี้ วิทยุ สาธิต ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการพลศึกษาว่า
"การจัดด้านพลศึกษาได้รับความสำคัญอย่างมาก คือ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พุทธศักราช
๒๕๒๐ กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาทุกระดับชั้นโดยนักเรียน นิสิตนักศึกษา ต้องเรียนพลศึกษา
ทุกคนอย่างน้อยจำนวนหนึ่งในทุกระดับโรงเรียน หรือสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีสิ่งแวดลอม
อุปกรณ์หรือเครื่องมือ และกิจกรรมให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาทุกคนได้พัฒนากล้ามเนื้อ
สุขภาพอนามัย และได้ใช้เวลาด้วยการพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ ให้มีการพัฒนาวัฒนธรรม ศิลธรรม จรรยาบรรณ ความประพฤติ และความ
รักในสันติภาพไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง ในการจัดการศึกษานั้นผู้บริหารการพลศึกษาทั้งระดับ
ชาติและระดับโรงเรียน จึงควรเป็นผู้ที่มีความรอบรู้อย่างแท้จริงในกิจกรรม เฉพาะสาขาวิชา
พลศึกษา เพื่อที่จะจัดบริหารการพลศึกษาให้บรรลุตามปรัชญาของการพลศึกษา"^๒

^๑จรินทร์ ธาณิรัตน์, ข้อยุติการประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง "การบริหาร
การพลศึกษา และการกีฬามหาวิทยาลัย," รายงานการประชุมที่จัดขึ้น ณ กรุงเฮลซิงกิ
ประเทศฟินแลนด์, ๘-๑๖ กันยายน ๒๕๑๗. (เอกสารอัดสำเนา)

^๒วิทยุ สาธิต, หลักการกีฬา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภา), หน้า

ปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับ แก่ นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ และบางมหาวิทยาลัยเปิดสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับแก่นิสิต นักศึกษาทุกคณะด้วย แต่การที่จะให้การเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเกิดประโยชน์ตามจุดประสงค์ได้อย่างสมบูรณ์นั้น ต้องขึ้นอยู่กับการจัดดำเนินการในสถาบันนั้น ๆ เป็นสำคัญ และเนื่องจากแต่ละสถาบันได้มีจุดมุ่งหมาย และการบริหารโปรแกรมพลศึกษาเฉพาะของตนเอง อาจจะมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไปแต่ละสถาบัน ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่หันหน้ามาเกี่ยวกับการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนกิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับอยู่เป็นประจำ ผู้วิจัยคิดว่า ถ้าได้มีการสำรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้นอย่างละเอียดแล้ว ย่อมเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนกิจกรรมพลศึกษาทั่วไป เป็นวิชาบังคับ
๒. เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของอาจารย์ผู้สอนกิจกรรมพลศึกษาทั่วไป
๓. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการระหว่าง นิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป เป็นวิชาบังคับ

สมมุติฐานของการวิจัย

อาจารย์พลศึกษาและนิสิตนักศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับตัวนิสิต นักศึกษา- ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ปัญหาเกี่ยวกับฝ่ายบริหาร ของอาจารย์พลศึกษาที่สอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับ และนิสิตนักศึกษา ที่เรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัยต่อไปนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากอาจารย์พลศึกษา และนิสิตนักศึกษา มีความรู้และประสบการณ์แตกต่างกัน อาจจะทำให้มองปัญหาแตกต่างกันไป

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัย
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และส่งเสริมการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป
๓. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดดำเนินการเรียน การสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัย

คำจำกัดความของการวิจัย

นิสิตนักศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไปเป็นวิชาบังคับ ปีการศึกษา ๒๕๒๔

อาจารย์พลศึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ทำการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป
เป็นวิชาบังคับในปีการศึกษา ๒๕๒๔

วิชากิจกรรมพลศึกษาทั่วไป หมายถึง กิจกรรมพลศึกษาที่เปิดสอนให้ผลิต นักศึกษา
ได้ลงทะเลียนเรียนเป็นวิชาบังคับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย